

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 4

80. ÅRGANG
24. FEBRUAR

1 9 6 8

KRIGEN I VIETNAM OG DE KRISTNE

(Side 51)

KØBENHAVN: Av de omkring 2400 unge katolikker i alderen 14 til 30 år i Stor-København, deltar bare en femtedel i det katolske foreningsliv, ifølge en rapport om ungdomsarbeidet. Også andre foruroligende fakta blir nå bekreftet i tørre tall heter det: Det er svak tilslutning fra de kvinnelige katolikker og læregutter og arbeidere er kolossalt underrepresentert i forhold til den skolesøkende og akademiske ungdom. I sammenheng med dette konstaterer rapporten at politiske og samfunnsmessige problemer fører en «skyggetilværelse» på de forskjellige foreninger og grupper program.

ROMA: Kardinal Seper som har overtatt ledelsen av Kongregasjonen for tros læren etter kardinal Ottaviani ga et intervju til det tyske blad *Der Stern*, før han reiste til Roma fra Jugoslavia. Kardinalen sa blant annet at han ikke reiste til sin nye stilling for å «fordømme ikke-katolikker», men for å arbeide for et godt samarbeide med mennesker av alle livsoppfatninger. Kongregasjonen må kunne være mer smidig, fremholdt han. Han understreket at pave Pauls siste reformer har utvidet kongregasjonens arbeidsfelt. Den er fremdeles den katolske kirkes avgjørende instans i trosspørsmål og moralspørsmål, men den arbeider ikke lenger «bare for å forsvare troen».

Kardinal Seper sa på spørsmål at kongregasjonen under hans administrasjon ikke vil ta standpunkt til det omstridte spørsmål om fødselskontroll. Paven har uttrykkelig sagt at han selv alene vil ta avgjørelsen på dette punkt. Han avviste ellers tilbøyeligheter til å sette merkelapper på hverandre i den innenkirkelige debatt. Det var riktig, medga han, at mange kommentatorer under Konsilet hadde kalt ham en liberal kardinal. Han mente

ikke det var korrekt å forenkle standpunktene med slike betegnelser, men han føyet til: Jeg er ingen ekstremist i hvert fall. På Konsilet arbeidet jeg for en bedre holdning til jødene, og jeg talte også for kontakt med ateistene. Jeg var for bruk av morsmålet i liturgien. Vel, jeg holdt meg altså ikke bakerst».

Utnevelsen kom som en fullstendig overraskelse, hevdet han. «Jeg hadde ingen idé om at man tenkte på meg. Jeg var overrasket, fullstendig. Jeg hadde ikke engang tenkt meg muligheten.»

PITTSBURGH: Den katolske biskopen av Pittsburgh, John J. Wright har underskrevet en bred appell om innstilling av bombeangrepene mot Nord-Vietnam. Appellen som kommer fra bevegelsen «Negotiation Now» har tidligere fått støtte av bl. a. erkebiskop Hallinan i Atlanta og tre amerikanske hjelpebiskoper.

BERLIN: Redaktøren av det katolske kirkeblad for Vest-Berlin, pastor Günter Renner har overraskende måttet fratrukke sin stilling. I første nummer i februar av bladet offentliggjorde redaktøren et leserbrev som kom med kritikk av bladets informasjonspolitikk om visse innenkirkelige saker i byen. I en offisiell melding etterpå ble det sagt at Renner var fratrukket etter en samtale med generalvikar Walter Adolph.

HILVERSUM: Erkebiskopen av Utrecht, kardinal Alfrink har uttalt i et fjernsynsintervju at han håper de pågående forhandlinger om visse endringer i den nye hollandske katekismen kan diskuteres med godt resultat. Drøftelsene begynte ved månedsskiftet januar-februar om de formuleringer som kardinalkommisjonen i Roma mente burde forbedres.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	11.00	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 21 25 87		10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlm. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelsngt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemansgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteim kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31. VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1592)	19.00 8.00	10.30 10.30)
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

MED ONDT SKAL ONDT - ?

Studerer man «St. Olav»s siste årgang er det omtrent ti av årets tolv måneder få tegn på at det pågår en krig i Vietnam som stiller de kristne overfor visse spørsmål som må besvares — før det kanskje er for sent. Vi skiller oss i så måte betenkelig ut fra en serie utmerkete katolske publikasjoner i utlandet. Hvis det er en svikt her hos oss — og det er det muligens — er skylden klart og tydelig redaksjonens.

Men — deler vi den i videre forstand også med bladets lesere og venner?

Amerikaneren Gordon C. Zahn som har skrevet en bok tidligere om tyske katolikker og Hitlers kriger, har når det gjelder Vietnam stilt et direkte spørsmål til sine trosfeller: Er vi medskyldige på grunn av fortelser og taushet? Medskyldige — etter noens mening — nok en gang i *the crime of silence*?

Vi skal vokte oss for å avfeie spørsmålet som oss uvedkommende. Eller å plasere Zahn i en passende politisk bås. Dette er ikke så enkelt lenger. Utviklingen i USA har vist og viser at det virkelig betyr noe at kvinner og menn åpent gir uttrykk for sine divergerende syn når det samfunn de lever i er ute i krig. Det betyr noe at meningsforskjellen også kommer til uttrykk innen den katolske kirke, det er ikke tegn på splittelse at enkelte katolske prester etter hvert har fått klare innvendinger mot den nåværende offisielle linje. Deres fremste talsmann kan bli den forrige presidents bror, senator Robert Kennedy.

Forhåpentlig kan vi ha det like høyt under taket i vårt eget lille miljø. Mennesker av god vilje, av mange konfesjoner, kristne og ikke-kristne må kunne drøfte sine samvittighetskvaler på grunn av krigen, uten frykt for å bli stemplet som stridende kommunister eller stridende fascister.

Krigen i Vietnam, blodet, tårene og lidelsene blir porsjonnert ut til det norske folk på TV-skjermen en fem minutters tid hver kveld som regel. Dessuten får man en sjelden gang en overføring via Telestar av president Johnsons siste tale eller et intervju med en ekspert. En sjelden gang også en norsk rundebordskonferanse om problemene, kanskje holdes den i det gamle, lystige Centralteater. I en slik indre norsk debatt kjøres det fra begge sider opp med tungt skyts, men linjene er trukket på forhånd. To for, to imot, ingen innrømmelser underveis, sinte ansikter. Det kan ikke ventes særlige overraskelser hverken fra politikeren Finn Gustavsen på hans fløy eller fra gode utenriksredaktører i den mest konservative del av pressen.

Men skulle det ikke vært et mellomskikt av mennesker som på tvers av partigrensene var villige til å sette sin egen samvittighet på prøve? En vanskelig prøve.

Det finnes nok slike selvstendige personer, en håndfull der, to, tre der. Men blant dem som glimrer med sitt fravær er for eksempel mange, mange kristne mennesker. Alminnelige, bra kristne. Hvorfor kommer ikke deres mening frem?

Hindres de?

Nepp. Det er sikkert andre forklaringer. Som i vår leserkrets. De kristne føler seg i foruroligende grad tryg-

gest når spørsmålet om medansvar for denne krigen skyves i bakgrunnen. Når det henføres under postene *politikk, personlig avmakt* eller *Vår Herres barmhjertighet*.

Pave Johannes har sagt følgende: «For vår atomtidsalder blir det umulig å anse krigen som noe egnet middel til å hevde rett og rettferdighet.» Men hva gjør vi med hans ord? Er det bare en vakker formulering som ikke gjør nytte for seg? Hvordan slutter vi opp om den nåværende paves iherdige forsøk på å skape fred? Har vi i det hele tatt gidde å lese uttalelsen om freden i verden fra legmannskongressen i Roma i fjor?

La oss være ærlige. Vi toer våre hender og sier rett ut at dette er noe vi likevel ikke kan gjøre noe med. Det som skjer er grusomt, men egentlig uforståelig. Vi bruker kreftene på noe annet og mer oversiktelig. Vi medgir at dagens viktigste moralske problem bør løses av andre.

Utgangspunktet for disse betraktninger er ellers et pressebilde som nylig ble tatt under kampene i Saigon, politisjefen skyter ned en bakbundet fange — frihetskjemper eller terrorist, man kan velge — fordi han ikke svarer.

Med ondt skal eventuelt ondt fordrives.

Skal det?

Er det naivt å påpeke at det er vår enkle plikt som kristne å ta stilling til denne episoden og tusener av andre tragedier i Vietnamkrigen? Og, hvis mulig, handle i overensstemmelse med vår overbevisning og vår tro!

Hverken venstreradikale fantaster eller høyreorienterte krigere bør få oss til å avstå fra dette.

A. R.

DEN HOLLANDSKE KATEKISMEN

To fagfolk, en teolog og en skolemann behandler i dette nummer av «St. Olav» den nye hollandske katekismen som nå selges i blant annet engelsk oversettelse. Det er fransiskanerpater H. Heimeriks og lektor Torfinn Juell, s. 55—58.

STEINALDERMANNEN — OG DEN KRISTNE

Vi opplever så mangt om dagen som gjør oss redde for de kommende tider, for våre etterkommeres tilværelse: Sult og krig og strålingsdød er blitt eventualiteter vi er forberedt på. Den totale ødeleggelse står for oss som en mulighet. Vi registrerer at vårt «geografiske pusterom – «friarealene»: de tidligere hvite flekkene på kartet – heller ikke er trygge lenger. Noen kjernefysiske bomber har et par ganger i de senere måneder på en enkel måte fortalt oss de rystende realiteter menneskeheten i dag må leve sammen med – overalt.

Den tekniske utvikling aksellererer stadig videre – og det ser ikke ut som

vi alltid er mentalt forberedte på de resultater som nås: Vi er ikke i fullkommen stand til å beherske den verden vi omskaper. Ofte har vi inntrykk av at «utviklingen» har fått kontroll med oss – ikke vi med den. – Forholdene på det nåværende stadium i menneskehetens historie skriker etter kontrollerende innsikt, etter mennesker som kan styre utviklingsprosessen inn i de riktige sporene – slik at kunnskapene kan nyttes til det gode. – På den kristne hviler tungt ansvar: Ikke minst gjelder det å kunne si ifra.

Ett forhold er på sett og vis oppmuntrende – og det er sjelden vi tenker på dette: Det at kristendommen ikke har vært virksom mer enn en ørliten brøkdel av menneskehetens historie – og likevel har rukkit så vidt og så

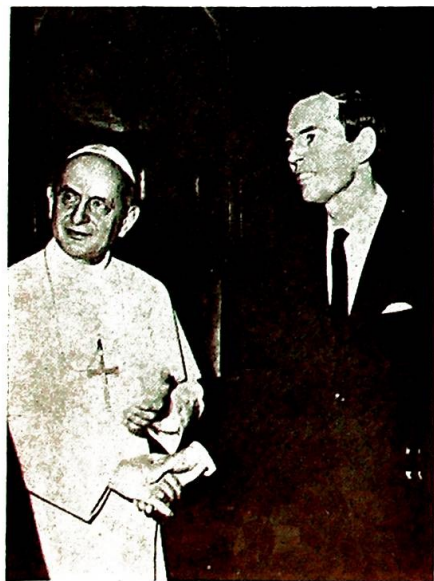
dypt. Med kristendommen kom neste-kjærligheten, mener til og med ikke-troende store filosofer.

Forskjellige impulser og tradisjoner virker i oss mennesker av i dag: Psykologer sier at uhyre mange av våre reaksjonsmønstre er miljø-arv fra steinaldermannen, fra «den ville» – handlinger som slekt etter slekt har lært fra ham – og at det var derfor det blant annet var så lett å føre kulturnasjoner tilbake til barbariet for 30–40 år siden.

Et hovedspørsmål som en da sitter med, er: Vil de kristne tradisjonene, de kristne impulsene, makte å dempe steinaldermannen enda mer i oss – og tilstrekkelig – før det er for sent?

Vår egen evne til å handle er en vesentlig del av svaret.

DR. BARNARD HOS PAVEN

Den verdenskjente kirurg, professor Christian Barnard ble nylig mottatt i en privataudien av pave Paul VI. Paven uttalte at dr. Barnards arbeide var en seier for menneskeheten. Han fulgte utviklingen med den største oppmerksomhet, sa han. Professor Barnard forsikret på sin side paven om at han også var opptatt av de moralske spørsmål som reises i forbindelse med transplantasjoner.

«TRANSPLANTASJONER OG MORAL»

AV ANESTESIOVERLEGE KNUT LESETH

Når man med så stor overskrift tar opp emnet transplantasjoner, så savnet jeg en berøring av det som i dag er et av legens største *cruces* i transplantasjonskirurgien, nemlig synet på og definisjonen av døden, den menneskelige død.

Jeg tror vi like så lite som å forhindre at atomkjernen ble sprengt, kan forhindre at transplanteringer skal utføres. Hvorvidt menneskets ondskap skal slippe løs atomsprengningen til egen destruksjon, eller hvorvidt vi skal lide etisk bankerott i transplantasjonskirurgien, det blir en stor oppgave å løse for hele menneskeheten. Indirekte vil vel transplantasjonskirurgien stimulere til gjennomtenkning og utvikling av synet på menneskeverdet, men det som den i første omgang vil frembringe tror jeg er et nytt syn på dødens inntreden. Uten et nytt syn her kan ikke legene få samvittighetsfred til å utføre sitt arbeid, det vil alle vite som har vært i kontakt med prosessen. Og jeg synes dette skal trekkes frem

i enhver omtale av transplantasjoner, ikke minst når man berører den moralske side av saken. For at vi kan bli modne til noe som er uunnngåelig.

Teologene må hjelpe oss til å si (og mene) at menneskets død skjer i og med at vi taper den funksjon som gjør oss til mennesker, nemlig høyere hjerneaktivitet. Vi må i dag medisinsk kunne stå bak det syn at dødt hjernevev vil aldri kunne bringes til live igjen. Og dermed blir det et spørsmål om diagnostisering. Når vi med sikkerhet kan diagnostisere hjernedød, må mennesket kunne «dødforklars», – og dermed kunne benyttes til organtransplanteringer. At dette ikke nødvendigvis må føre til «Forssmanske» tilstander har vi lov til å tro, like så lite som vi nødvendigvis må få den altutslettende atomsprengning. Jeg er fullt klar over at ikke dette som jeg har nevnt løser alle moralske problemer som reiser seg omkring transplantasjoner, men jeg tror at usikkerheten omkring dødsdefinisjonen er noe av det som trykker mest.

BLIKK på TIDEN

GAMLE SEKKE — NY VIN?

■ Eftersom TV-kulturen innarbeides også hos oss, kommer vår dagspresse hurtig i et nytt lys. Som nyhetsformidler er avisene forlengst distansert av andre media, og i mange redaksjoner og styremøter spør en seg idag: Hva med pressens fremtid og konkurransemuligheter? «Avisdøden» har tatt noen ofre, andre organer lever økonomisk farlig nær utslettelsen. Noen satser på massive doser av sport og pop, andre på det ytterst lokale, som riks-mediene bare ufullkomment kan dekke. I den seriøse delen av pressen begynner konturene av en ny avistype å ta form — kommentar- og debatt-organet. TV og radio er jo nemlig *forte* og *nøytralt* informerende media — avisene har her et uomtvistelig forsprang: De kan reflektere mer langsiktig og de kan med større frihet stille problemer under debatt, og selv ta markert stilling til dem.

To av våre mindre Oslo-aviser med bekymringsfullt eksistensgrunnlag, «Morgenbladet» og «Vårt Land», har tydeligvis begge trukket energiske konsekvenser av denne tingenes tilstand. Presseteknikk er det interessant. «Morgenbladet»s preg av sterkt profilert meningsavis er blitt sterkere og mer bevisst — også folk (og de er mange) som distanserer seg sterkt fra mange av dets standpunkter, har måttet merke seg den bevisste og ærgjerrige redaksjon i Lille Grensen. Numrene har ofte en tyngde og bredde som ligger den kontinentale ukeavis nær.

«Vårt Land» er nylig gått over til det halvstore tabloid-format. Det kan ofte virke som et dødstejn — men her er det avgjort en bedring. Sidene er blitt spenstigere og mer moderne, og i dette tilfelle er det noe mer enn en teknisk omlegning. Oppmerksomme lesere vil ha merket seg nye vinder i redaksjonen, større elastisitet og nyanser i standpunktene, romligere gjestfrihet for «avvikende» oppfatninger. Slik er bladet kommet nærmere vårt faktiske samfunn — et samfunn der ny virkelighet krever drøftelse og søken, ikke lenger fastlåst og ufeilbarlig autoritet.

VELKOMMEN EFTER

■ «Ny-radikalismen» er en strømning i tiden over hele Vesten. Den hjemlige variant har også gjort vesen av seg, ikke minst gjennom den aktive PAX-gruppen. Et par artikkelsamlinger fra de senere år gir et innblikk i dens meninger og motiver. Torild Skards «Ny radikalisme i Norge» (Gyldendals Fakkeltbøker) fikk riktignok en tildels ublid mottagelse, ikke minst fra «ny-radikalene» selv, som fant den alderstegen — allerede! Generasjonene skifter tydeligvis fort i så avanserte kretser, hvor boken etsteds ble anmeldt under den ironiske overskriften «Skard: Filosofien i oldtiden!»

Nyere er Kjell Cordtsens «Blodflekkene på veien» (PAX-bøkene), som er skarpere i tonen. At også det kan være i underkant for somme, får vi tro, over en meget nedlatende anmeldelse den har fått av Henrik Stangerup i det københavnske dagbladet «Politiken». Boken finner til nød nåde for hans ironiske øyne som et brukbart «startpunkt», hvilket visst vil undre mange norske lesere, som vanskelig kan forestille seg hvordan en kan komme lenger enn dens forfattere i opprøret mot de «etablerte» verdier. At noen av disse verdier er litt mer etablerte enn de også fra et kristenmenneskes synspunkt bør være, er en av de mange tanker som kommer til en under lesningen av denne sinte prosa. Her viftes unektelig med demagogiske

fraser. Men her arresteres også adskillig patent dumhet. Mange av disse innlegg er også påfallende velskrevne, noen av dem risper en i samvittigheten så det merkes — det gjelder således Jens Bjørneboes rystende «Fengsel og fanger I-IV». Er det virkelig norsk fangebehandling han beskriver?

Det meget omtalte generasjonsskifte i norsk kulturdebatt og politisk opinion fortjener en meget våken oppmerksomhet fra kristne mennesker som vil følge og forstå sin samtid, snarere enn å lukke seg inne i en sjokkert og surmulende vantrivsel. Her er mangt å motsi, en god del som en mer eller mindre overrasket nikker seg enig i, og endel som en egentlig alltid har ment. Poenget er dette: Her uttrykkes et brennhett engasjement i klar form — over vesentlige menneskelige problemer. Det lyder som det det visst er: Opplegget til en meget alvorlig samtale.

Det
«etablerte»
forarger.

LITT FOR SORGLØST

■ Vår kyndige medarbeider Gunnel Vallquist har i nordisk presse offentliggjort en serie høyst interessante artikler om kirkenes situasjon i de øst-europeiske land. Med ekstrem velvilje har hun søkt å øyne de positive trekk ved situasjoner som unektelig har sine dystre og rystende sider. Blant annet søker hun bevisst å vise parallelliteten mellom den vestlige og den østlige sekularisering — dette at kirkene på begge sider av jernteppet gjenfinder et riktigere forhold til stat og samfunn. Og noe riktig kan det være i at privilegiene avviking er et alment trekk i tiden, enten det skjer frivillig som mange steder i Vesten, eller under tvang, og under noe som til forveksling ligner hard forfølgelse, som i øst.

Litt for sorgløst synes vi nå hun tar på den ikke uvesentlige detalj, at sekulariseringen i øst gjennomføres av en totalitær statsmakt, hvis krav på individet er klart i uttrykket og brutalt i praksis, og i markert strid med så vel kirkenes elementære rett til frihet og FN's menneskerettighets-erklæring. Hvorvidt dette er å regne for disse systemers forbigående «barne-sykdommer», eller inngår så nødvendig i selve disse systemers vesen og teori at det vil måtte ramme en også «sekularisert» kirke med den samme tyngde, kan diskuteres. Høyst uavgjort er det i hvert fall. Og i skildringen av tilstandene i det mest stalinistiske av øst-landene, Ulbrichts tyske «folkedemokrati», skal det godt gjøres å stimulere håpet.

En tanke streifer en unektelig, ved lesningen av hennes prognoser for kirkens livsmuligheter under et diktatur av den type: Her skriver en svensk skribent, som ikke selv har følt på kroppen hva det vil si å leve under et ideologisk diktatur. Talløse nordmenn har erfart og husker, hva «akkordens ånd» i slike saker kunne føre til, overfor en hensynsløs statsmakt som kjenner og anvender splittelsens og infiltrasjonens teknikk helt inn i sakristiene — ja i den enkelte menneskesjel. Kanskje skjønner vi her i landet litt bedre enn Gunnel Vallquist de «steile» biskopene østpå, som vet hvor fare-grensen går, og velger å gjøre front nettopp der.

(Forts. neste side)

BLIKK PÅ TIDEN

(Forts. fra forrige side)

DET MULIGES KUNST

■ Leif Vellesen er informasjonssjef i Norsk Utviklingshjelp. I et ypperlig intervju i «Dagbladet» (27. januar) får han sagt noe meget slående og klokt om innstillingen til det livsviktige han arbeider med:

«— Skyld og soning?

— Skyld og soning. En parallell er «Krigsspillet» og debatten om den filmen: Det får ikke hjelpe om noen dør av sjokk av å se den, for det er nødvendig å overbevise om nødvendigheten av fred, skrev en debattant i Dagbladet. Det de i virkeligheten sier er: Her ser dere hvordan det går med dere om dere ikke aksepterer min tro og mine løsninger på problemene. En av de mest bastante former for intoleranse kommer til uttrykk i en slik holdning. Man er ute av stand til å innse at en som ser annerledes kan ha en hederlig og saklig grunn for det. Jeg har lært at grunnlaget for all demokratisk politikk er å erkjenne at du eier ikke sannheten alene, iallfall ikke med stor S. Vi har alle en bit av puslespillet og så får vi forsøke å sette det i hop sammen. I vår atomtid er det ikke kompromissløsheten, men evnen til kompromiss som er den eneste redning.

— Noen mener det må en revolusjon til i de rike land for at de fattige skal få det bedre.

— Hva kan man oppnå med revolusjoner? Se på Oktober-revolusjonen, den skar samfunnet av som en meitemark, men meitemarken lever videre. Man har ikke greid å fjerne de kapitalistiske rester fra menneskenes sinn. I Sovjet i dag ser man tydelig spor etter tsarismen, for eksempel i den aktuelle prosessen. Revolusjonen hadde en magisk klang for meg en gang, men nå ser jeg den som et ofte kostbart avbrett i et lands historie og at vinningen ikke alltid svarer til omkostningene. Når Che Guevara roper på flere Vietnam, så vil jeg heller rope på en som kan slukke det Vietnam vi har. En som kan finne en annen løsning enn brann og blod. Jeg erkjenner selvfølgelig retten til opprør, men jeg vil forbeholde meg retten til iallfall å håpe på andre løsninger. Det er noe billig å sitte her med mat opp over ørene og rope på revolusjon i utviklingslandene. Katastrofeteoretikerne hevder at utviklingshjelp lapper såpass på nøden at den revolusjonære viljen knekkes og utbyttingen kan fortsette. Tok man konsekvensen av dette, måtte man jo arbeide for revolusjonen ved å gjøre situasjonen verre enn den er. Med et slikt utgangspunkt fjerner man seg fra enhver menneskelighet og erstatter omsorgen for medmennesker med en lek med teorier. Jeg har inntrykk av at mange som er engasjert i utviklingslandenes problemer betrakter disse landene som en slags sandkasse hvor de kan bygge sine egne drømmeslott. Man glemmer ofte at vi har med suverene land å gjøre som har samme selvfølgelig rett til å utforme sin egen ytre og indre politikk som vi har.»

Leif Vellesen har nå ellers øynene med seg, når det gjelder forenklingene på den motsatte fløyen også:

«— Noen slag i den andre retningen?

— Høyrefløyen kjører på at utviklingshjelpen er et penge-sluk, at den er overadministrert og forsvinner i korrupsjon. Det karakteristiske for dem er at de ikke står fram som åpne motstandere av utviklingshjelp i en hver form. De sier for eksempel at misjonen bør overta og det gir jo en meget fin moralsk plattform. Men det er en klar sak, og ingen vet det bedre enn misjonen selv, at den ikke kan absorbere stort mer enn den får. Mange misjonærer er allerede bekymret over i hvilken grad rene utviklingsprosjekter synes å ta tid og krefter fra misjonens egentlige oppgave. Jeg er mektig imponert over misjonærenes innsats. Misjonen er gift, sier de på den radikale fløy. Gå selv inn i en leir med spedalske og lev der for 500 kroner måneden, kom så igjen og skjell ut misjonærene, sier jeg.

— Men de er ute med evangeliet.

— Det er ikke vår sak. Hvis utviklingslandene kan ta det, så er det deres sak. Mener man noe annet, viser det i virkeligheten at man anlegger kolonisynspunktet. «Midlene anbringes som for umyndige bestemt.»

Men ellers er det voldstankene og revolusjonsflosklene fra sofa-kroken han åpenbart er ute etter:

«— De er hard med «maoistene» — burde ikke nettopp De være på bølgelengde med dem?

— Jeg føler med «maoistene». Det er sine egne en vil tukte. Jeg vil også gjerne at de skal slippe å stange hodet mot muren og slå seg til blods som jeg selv gjorde. Jeg føler vel et slags skjebnefellesskap med dem kanskje. Men denne radikale ungdommen, på tross av sin revolusjonsbegeistring så er den jo så småborgerlig også! De kan glødes av den voldsomste revolusjonsentusiasme, men de trekker seg tilbake for å fullføre sine eksamener. På den ene siden vil de gjerne stå på skansen, på den andre viser de en rørende omsorg for sin egen akademiske karriere. Vi følte iallfall ord som en slags forpliktelse. Spania. Vi var jo med. Jeg savner noe der. Det blir for mye talerstol.»

Han traff visst noe der.

«TRØ MEG IKKJE FOR NÆRE —»

■ heter det som kjent i folkevisa. Det kunne visst settes som motto over nesten hele det organiserte norske kristenfolkets holdning til økumenikken — det kristne enhetsarbeide i vår tid. Den norske steilhet på området er i ferd med å bli en internasjonalt kjent kuriositet. En ting er den systematisk innarbeidede mistenkeliggjørelse av Kirkenes Verdensråd. En annen, og oss mer nærliggende faktor er skrekken og advarslene mot selv den løseste forbindelse med den katolske kirke, både på det hjemlige og det internasjonale plan. Primitiv hets mot vår kirke er idag bare gangbar i visse mindre opplyste kristelige miljøer, hvor pave Paul fremdeles utropes som «Antikrist» og den katolske tro som en ukristelig affære. Her er til gjengjeld hetsen iherdig — det gjelder her hjemme særlig adventistenes og pinsevennenes trykksaker. Men endog trossamtalen synes uoverkommelig i meget brede lag av kristenfolket. Kristne, som proklamerer og lever sin tillit til Bibelen alene som Guds ord, og som i fire århundrer har bredt katolisismen dens angivelige ufølsomhet for dette samme Guds ord, synes merkelig nok ganske fremmede for den tanke, at de har noe å håpe av den massive Bibel-fornyelsen i den katolske kirke i vår tid, og at de — om noen — burde våge en samtale på det grunnlag. Selv om de vet seg hellige overbeviste om at

«— ufattelig.»

de intet har å lære i én slik samtale, ville man i det minste trodd, at de ut fra sine forutsetninger omsider opplevde katolisismen i den håpefulle utgangsposisjon de alltid har ønsket seg: Åpen for samtalen om Guds ord. Når skal kristne mennesker kunne håpe alt, om ikke der? Er dette kort sagt en kirkehistorisk situasjon, hvor isolasjonen og mistenksomheten overhodet lar seg forsvare?

Frater Candidus.

«FRA EN ANNEN VINKEL»

AV PATER H. HEIMERIKS O.F.M.

Den nye hollandske katekismen som på vesentlige punkter er godkjent av en kardinalkommisjon i Roma har en ny form. Som de hollandske biskoper selv har understreket er Guds budskap og troen den samme, men man nærmer seg tingene fra en annen vinkel enn før. Sannhetene belyses på en annen måte. De eldre katekismer ville systematisk sammenfatte hele teologien i korte formuleringer som man kunne lære utenat. Den nye katekismen vil fungere på et annet sett: den er først og fremst rettet til voksne som leser selvstendig og vil ha opplysninger om vår tids problemer sett ut fra evangeliets budskap.

«St. Olav» har bedt to menn om å anmelde boken i dette nummer, først en teolog, fransiskanerpater Herbrand Heimeriks:

På forhånd regner man vel neppe med at dags- og ukepressen skal omtale en katekisme med overskrifter som «Katekismen har blitt en roman» eller «Den nye katekismen: Nederlands bestseller nummer en». At de katolske biskoper finner gjenklang innen- og utenfor sin kirke viser de 450 000 eksemplarer som er solgt siden oktober 1966.

Hvorfor er denne trosforkynnelsen som teller 600 sider så oppsiktsvekkende? Vi har allerede hatt katekismer i århundrer, og katekesen er vel like gammel som kirken selv. Hva er det da som gjør at denne boken virker så inspirerende? Det er en bok om mennesket, om det søkende, troende menneske. Det er en bok om Mennesket, Jesus Kristus.

Boken retter seg bevisst til den voksne katolikk som søker etter sammenhengen mellom de forskjellige livsområder, som har øye for det dynamiske i tilværelsen, som føler ansvar overfor denne verden, som har sans for medmenneskelighet.

Stilen er enkel og lite «fagteologisk». Sproget er direkte og forståelig.

Den taler med autoritet på basis av vidnesbyrdenes kraft. Den påbeholder seg ikke først og fremst en ytre autoritet eller dogmatikk, men tar sikte på indre overbevisning. Denne form for trosforkynnelsen kaller oss til å lytte, og den håper på tro.

Vi finner ikke lenger spørsmål og svar-metoden i dens gamle form. Det er vår tids spørsmål som stilles, og den nye katekismen finner et troens svar på spørsmålene. Med en åpen katolsk innstilling blir alt undersøkt. «Å leve med Gud er nok en personlig, men ikke en ensom oppgave.» Han skaper samfunn og enhet. Tilværelsen, historien, de store verdensreligioner og ideologier blir undersøkt for å oppdage spor etter Gud.

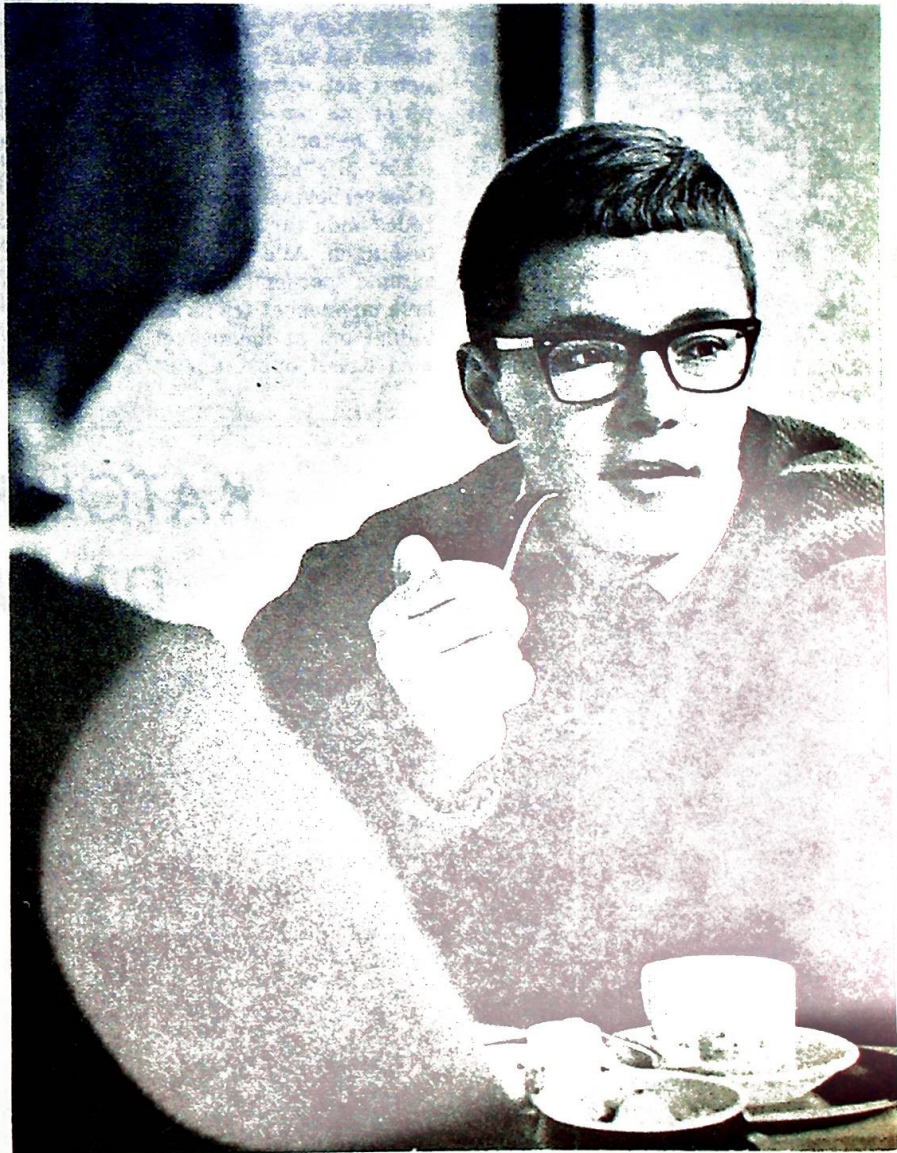
Fruktene av en fornyet liturgi, bibelsk tenkning og den nyere teologi er integrert i boken og hjelper til med

å gjennomlyse vår kristne eksistens. Tradisjonen blir til inspirasjonskilde.

Bokens oppbygning er historiens linje. På en måte som virker mer tiltalende enn en systematisk oppbygget trosforkynnelsen vidner den om Guds dynamiske handlen i verden og med mennesket. Den er et budskap om det som skjedde blant oss, og bokens linje går fra fortid over nåtid til fullendelsen.

Grunnleggende er innsikten om at

(Forts. neste side)

— den nye katekismen finner et troens svar på spørsmålene.

Åpenbaringen forklarer vår jordiske tilværelse som Guds frelseshandling på veien til fullendelsen. Denne katekismen vil derfor være en veiledning for oss til å oppdage frelsens betydning i vår verden og i vårt daglige liv. Det blir ikke tilføyet noe, men våre liv blir gjennomlyst ved Guds Åpenbaring.

Kjernen i boken er mennesket i dets personlige forhold til Gud, belyst ved Mennesket Jesus Kristus. De fem hoveddeler er: Tilværelsen, et mysterium, Veien til Kristus, Menneskesønnen, Veien fra Kristus, Veien til fullendelsen.

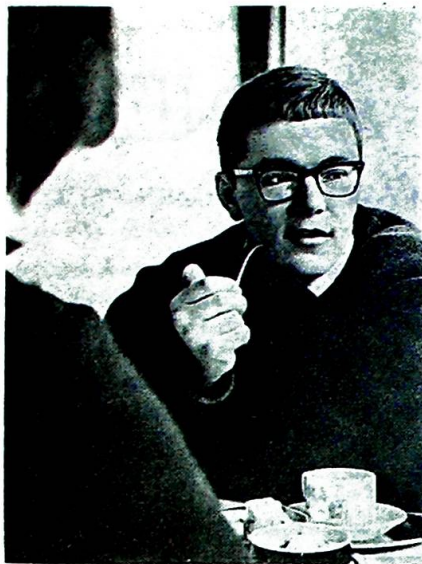
Første del handler om oss mennesker som ved å tenke og handle oppdager livet som mysterium. Mennesket ser at det lever i fellesskap med andre, i verden. Det ser at det er gitt en stor frihet overfor den verden det er omgitt av. Vi får se et menneske som spør hvordan dets tro kan være et svar på spørsmålet om tilværelsens mening. Og først på dette spørsmål fra mennesket, representert av Job, følger det som virkelig kan bli sagt om Gud: At den Uendelige gir seg selv til kjenne i Jesus Kristus, Mennesket som er med oss i vår sorg og nød.

Veien til Kristus (annen del) behandler de store verdensreligioner og nutidens livsanskuelser, letingen etter tilværelsens hemmelighet. I Israels historie slutter Gud seg som reisefelle til menneskeheten for personlig å engasjere seg i ett folk, for å frembringe Mennesket.

Sentrum for bokens struktur og forkyndelse er Kristus som den oppstandne Herre. I de mer enn 150 sidene om Menneskesønnen (tredje del) finner vi ikke så meget en dogmatikk, som en spørren etter Mennesket Jesus Kristus. Han som kunne fremkalle så mye tro og forventninger at man i Ham begynte å oppdage Guds nærvær.

Men det er ikke bare utfra historien det blir søkt etter Kristus. Vi blir tilskyndet til å oppleve hvem Kristus er i oss selv. Evangeliet som blir forkynt oss kommer fra En som står midt iblant oss.

Virkeligheten av den menneskevordne og oppstandne Jesus Kristus gir det å være menneske et vesentlig annet innhold og en annen dybde. Det inspirerende og ansvarsfulle budskap er at vi er skapt i Kristus, og at vi i Ham arbeider på skapelsens fullførelse.

Den fjerde del, Veien fra Kristus, gir oss historien om Guds folk inntil i dag. Den nye katekismen ser de to tusen års kristendom som et forsøk på stadig dypere å forstå kjernen i det menneskelige eventyr. Kapitlet om omvendelsen fører enhvers egen historie inn i dette. Syndens makt blir skissert ut fra en sterk trosoverbevisning i det foregående, det felles onde (arvesynd) og derefter forløsningen. Alle livsanskuelser får det samme spørsmål: Forløser, befri den hele mennesket fra skjebnen? Det blir vidnet om at mennesket er fritt i og med Kristi oppstandelse og at Kristi

budskap inspirerer oss til å ta kampen opp mot det onde her på jorden.

Enheten mellom evangeliet og de kristne nå blir tydelig belyst. Bokens plasing av liturgien i den tredje del om Menneskesønnen og plasingen av sakramentene i nåtiden (fjerde del) understreker denne enhet for oss.

Etikken behandles kort. Ettertrykket ligger på de store felles sosiale oppgaver. I evangeliets lys prøver den nye katekismen å fylle de hull som dannes av den moderne videnskap og teknikk.

Katekismen viser stor tillit overfor den spontane opplevelse av det som er godt. Det er en tillit grunnet på overbevisningen om at hele menneskeheten er skapt til Kristus.

Veien mot fullendelsen (femte del) forteller om det troende mennesket i håpet på menneskets fullendelse. Guds budskap i Kristus betyr at mennesket må være seg selv ved et liv i kjærlighet. I Kristus åpenbares Guds kjærlighet i våre liv. Derfor er mennesket som Han er: forståelsesfull, skapende og elskende.

På mange måter er den nye katekismen berikende. Ved sin søkende holdning åpner boken sikkert veien for mange til en mer bevisst tro. Det kan selvfølgelig også rettes kritikk mot arbeidsmåten i en slik trosforkyndelse som denne. Men man skal ha det klart for seg at dette er et forsøk på å forklare dogmer for dagens mennesker.

KATOLSK FORUM DENNE VÅR

Katolsk Forum vier unntagelsesvis dette semester, som er dets 29. i rekken, helt til filosofiske og samfunns-etiske spørsmål. En serie på fem foredrag vil søke å belyse tankemessig, dels enkeltmenneskets situasjon overfor noen av de store utfordringer i vår virkelighetsorientering: Gudsproblemet og fornuften, den religiøse tro, døden, — dels sider ved vår innpassning i samfunnet, enten det er kirke eller stat.

Serien åpner *tirsdag 5. mars kl. 20* med et foredrag av pater *Hallvard Rieber-Mohn* om «Taushetsplikten og menneskeverdet», der prestens og legens menneskebehandling vurderes. *Tirsdag 12. mars* taler dr. philos *Egil A. Wyller* om «Den troende tanke» — en fag-filosofs betraktninger over tankens virksomhet i for-

holdet til troen. *Tirsdag 19. mars* taler pater *Albert Raulin*, ut fra dosent *Arnfinn Stigens* nylig utkomne antologi «Gud i moderne filosofi» (Gyldendals Fakkelt-bøker) om «Dagens kristne foran Gud og fornuften». *Tirsdag 26. mars* taler industriprest *Jørgen Karlsen* om «Er kirken for borgerlig?» — en justering av forholdet mellom kirken og den sosiale virkelighet i dag. Serien avsluttes *tirsdag 2. april*, da pater *Rieber-Mohn* taler om «Nutidsmennesket foran dødens virkelighet», og tar opp den plass som livets slutt inntar i vår livsfølelse og tankegang, vår angst og vår tillit.

Møtene, som er åpne for alle interesserte uten entré, finner som vanlig sted i Neberggaten 15.

MØTET MED KRISTUS

AV LEKTOR TORFINN JUELL

Det sentrale punkt i det kristne liv er, og har alltid vært, individets konfrontasjon med Kristus-fenomenet, Kristus som Gud inkarnert i verden, Kristus som menneskenes frelser, Kristus som den åpenbarte sannhet. Hele den kristne kirkes historiske misjon kan sammenfattes i dette: å formidle møtet mellom Kristus og det enkelte menneske, fra folk til folk over hele verden, fra generasjon til generasjon til tidens ende. På en så intim måte er denne Kirkens sendelse forbundet med den historiske Kristus at Kirkens liv med rette betraktes som en fortsettelse av Kristi liv. Kristus er ikke bare *med* Kirken eller *i* Kirken Kirken *er*, rett forstått, Kristus i tiden: i sakramentene, i forkynnelsen, i fellesskapets vitnesbyrd om kjærlighet, hellighet og universalitet.

Det er vesentlig å understreke dette faktum i forbindelse med en nyvurdering av katekesens form og plass i Kirkens liv. Altfor ofte har man nemlig inntrykk av at katekesen har bygget på den oppfatning at Kristus en gang *var* — at Han etterlot seg en skatt av visdom og nåde som skulle forvaltes, katalogiseres og kommenteres av Kirkens lære-embete — for så å læres utenat og formidles i uendret form til hver ny generasjon av troende. Sitt mest fullkomment statiske uttrykk fikk denne form for trosformidling i spørsmål-og-svar katekismen som har vært enerådende

helt opp til våre dager: «§ 80. Hva menes med ordene «sitter ved Gud Faders den allmektiges høyre hånd»? Det menes ikke at Gud Fader har hender, for han er jo en ånd, men meningen er at Kristus som Gud står på like fot med Faderen og at han som menneske har den ypperste plass i himmelen.» (Katolsk Katekismus, 1934). Her er det tydelig ikke bare latinskolenes tørre pedagogiske puggeprinsipp som henger igjen, men også dyrkelsen av det statisk formelle for det formelles egen skyld. Det er grammatikken som forsøker å tvinge sprogutviklingen istedenfor å avspeile den.

EN DYPERE INNSIKT

Ett av de viktigste fremskritt verden tross alle tilbakeslag (eller kanskje nettopp p. g. a. dem?) har opplevd i dette århundrede, er en dypere innsikt i enkelt-individets vesen og verdighet. I den almene oppdragelse og undervisning har dette ført til vesentlige endringer både i målsetting og metoder. Målet er ikke lenger blind autoritetstro og lydigg innordning, men personlig sannhetssøken og frivillig tilslutning. Den viktigste metodiske forandring er at den mekanisk-passive innpugging er blitt erstattet med aktivitetsprinsippet som fordrer personlig engasjement under innlæringsprosessen, en prøving og feiling som rotfester stoffet dypere i selve personligheten.

Etter hvert som menneskene og samfunnet forandret seg i den nye ånd, ble også kløften mellom de tradisjonelle former for katekese og tiden så tydelig at kravet til nytenkning selv på dette området ble uavviselig. Alt den tyske katekismen av 1955 viser f. eks. nye veier. Spørsmål-svar metoden opprettholdes fremdeles, men den suppleres med aktiviserende oppgaver: oppfordring til personlig eftertanke og engasjement med henvisninger til Bibelen og kirkelig tradisjon og fellesskap føyes inn over alt for å plassere trossannhetene i en levende sammenheng. Denne nye katekismetypen er altså allerede et resultat av en nyvurdering innen Kirken av den funksjon katekesen har i enkelt-menneskets religiøse utvikling (engasjement mer enn innlæring) og en utvidelse av katekesens tradisjonelle felt (fra en ensidig konsentrasjon om dogmatikken til en bredere fremstilling av sammenhengen og dybden i hele den kristne arv). Så kommer det annet Vatikan-konsil.

ET NYTT HELHETSSYN

For oss alminnelige legfolk i Norge har ajourføringen i Kirken, fra pave Johannes og frem til disse dager, vesentlig manifestert seg i en rekke høytidelige dekreter i kjent kansellistil — som bare de mest aktive og trofaste har pløyet seg gjennom, med vekslende hell. Ellers har man merket seg noen famlende liturgiske reformer, et friere økumenisk engasjement, og en stadig større, om ikke alltid like umiddelbart tiltalende, frimodighet i tale og skrift hos leg og lærd. På mange måter har de negative aspekter av konsilets virke, brudd med tradisjoner og tilsynelatende oppløsning av akseterte normer, vært de mest påfallende utslag av ajourføringen her hjemme. På samme måte som reformasjonen i Norge i det 16. århundrede ikke kom som følge av en uavvendelig prosess, men ble påført landet ved kongebud, har konsilets ytre manifestasjoner ofte forekommet uforberedte og umotiverte her i utkant-Europa.

(Forts. neste side)

Men nettopp derfor kommer også et verk som «Den nye nederlandske katekisme for voksne» på oss med så frisk slagkraft. Den er en forløsende syntese av alt det nye og forvirrende i tidens katolisisme, like imponerende i sitt banebrytende pedagogiske opplegg som den er sunn og dyp i sin religiøse gehalt.

«FOR VOKSNE»

I første omgang er det viktig å legge merke til at den allerede i tittelen bringer inn uttrykket: «for voksne». Dette betyr først og fremst at denne katekesen kommer inn på et vesentlig senere alderstrinn enn hva tidligere har vært tilfelle. La oss håpe at dette betyr at barnestadiets møte med Kristus og Kirken for fremtiden blir befridd for den dødvekt av uforståelige teologiske formler og spissfindigheter som i generasjoner har vært med på å kvele barnas spontane og naturlige religiøse reaksjoner. Katekesen, den systematiske innføring i tros læren, må komme på et utviklingsstrinn hvor personlighetsdannelsen er nådd så langt at de naturlige forutsetninger for en fruktbar reaksjon er tilstede. Rent praktisk betyr dette at verket systematisk må kunne anvendes for all ungdom over ungdomsskoletrinnet, like vel som for «voksne» i ordets alminnelige forstand.

Men betegnelsen, «for voksne», har også dypere klangbunn: den inviterer og legger opp til en dialog med modne mennesker, som har vokst ut både av uvitenhetens og samfunnsautoritetens trelle- og barne-kår. Dette preger verkets opplegg og tone mer enn noe annet: en tro på at menneskehetens, kanskje idylliske, barnestadium nå er tilbaketrukket, og at man, også religiøst sett, kan og må regne med en ny type frie, emansiperte mennesker. «Da jeg var barn, talte jeg som et barn, tenkte jeg som et barn, forsto jeg som et barn; men da jeg ble mann, la jeg bort det barnslige.» (1. Kor. 13, 11.)

SPØRSMÅL-SVAR FORMEN FORKASTET

Metodisk sett betyr dette først og fremst at spørsmål-svar formen er forkastet. Stoffet skal ikke læres utenat, men engasjere leseren personlig, skape motivering der den mangler og gi en så bred kontaktflate som mulig mellom dagliglivets trivielle realiteter og religionens opphøyede sannheter. Utgangspunktet blir derfor

alltid leserens posisjon, men slik at menneskenes ubevisste lengsler og fortrenge problemer blir stillet i relasjon til det kristne budskap. Tonen blir ikke autoritært nedlatende, eller teologisk spissfindig, også den er preget av den kjærlighetens lov som er bokens budskap og hovedtema fra side til side.

Klarest kommer dette til uttrykk ved at nesten hvert belærende avsnitt, hver trossannhet, blir belyst også ved behandling av vanskeligheter og avvikende meninger. Her blir ikke uvitenheten, tvilen, splittelsen, synden avfeid med overlegen bedreviten eller kald fordømmelse, men anerkjent som en del av menneskets lodd, også innenfor Kirken, også etter møtet med Kristus. Viljen til å gi den omsorg, veiledning, forståelse og medlidenhet som Kristus ga menneskene, skinner gjennom overalt. Verket er fritt for hyklerisk selvforherligelse av det kristne folk, for et hvert tilløp til å gi overfladiske patentløsninger på uløste teologiske problemer der Skriften og tradisjonen tier.

AUTORITETEN?

For mange av oss som er vokset opp i en ganske anderledes enspreget og dogmepreget religiøs atmosfære, kan dette i første omgang synes å være en svakhet, ja direkte farlig. Kristendommen skulle, mener vi, ha svar på alt — almenyldige og eviggyldige svar. På en måte er dette også riktig; det er bare spørsmål om hvilken form svaret får. Tradisjonelt ble formuleringen i de enkelte konkrete og tenkte tilfeller overlatt til fagteologer som så uttalte seg på Kirkens vegne og ofte fikk sine meninger inkorporert i katekismen som trossannheter. At det i mange tilfeller var umulig å generalisere uten å neglisjere individenes uomtvistelige egenart og samfunnets akselererende utvikling, ble enten ganske enkelt oversett eller tilfellene ble referert til evt. spesialbehandling av dertil spesialiserte teologer. Den nye katekismen velger en helt annen, sunnere og mer moden vei. Den peker på at Guds eneste svar på menneskenes problemer er Kristus, at møtet med Ham og livet med Ham i Kirken er vårt eneste

håp. Når vi aksepterer dette og forsøker å leve opp til det, slik at tanken at «ikke jeg lever, men Kristus lever i meg» i hvert fall blir et ideal — da vil vi alltid finne mot og kraft til, om nødvendig på eget ansvar, å møte livets mangslungne problematikk. Dette er katekismens avsluttende ord: «Når vi forsøker å gå denne kjærlighetens trange vei sammen med Menneskesønnen, da kan vi ta til oss de ordene som følger den tekst hos Johannes vi siterte ovenfor: «så skal vi stille våre hjerter til ro for hans åsyn, for Gud er større enn vårt hjerte». (1. Jo. 3, 19—20.)

FRELSESPLANEN

Behandlingen av alle emner og problemer refererer seg altså direkte og umiddelbart til Ham som er Veien, Sannheten og Livet. Det er denne absolutte Kristo-sentrisitet som skaper enheten i det som ellers lett kunne blitt det rene kaos. Verket er nemlig også, og det er igjen en nyskaping, et slags kompendium for alle religiøse vitenskaper og uttrykksformer: bibelforskning, dogmatikk, etikk, kirkehistorie, sammenlignende religionsforskning, pastoral-teologi, liturgi og spiritualitet.

KATEKESENS MENNESKELIGE ELEMENT

Jeg er ikke fagteolog. Jeg er katolikk, lærer og ungdomsleder, og det er på denne bakgrunn jeg anmelder dette verket. Jeg har aldri før kommet over en bok som har vært mer relevant for meg og for den ungdom jeg gjerne ville hjelpe å bibringe noe av Kirkens lære. Jeg ser svakheter, skjønnhetsfeil, i verket: i en overdreven folkelighet, i tids-aktuelt engasjement, i tilfeller hvor forfatternes personlige meninger får en for tilspisset og kontroversiell form. Jeg kan t. o. m. se hvordan enkelte teologiske formuleringer kan virke uheldige og vekke til diskusjon og kritikk blant teologer. Allikevel er det mitt høyeste ønske for Kirken i Norge at vi får denne boken på norsk, både for vår ungdom og for de voksne som ennå har overskudd til et fornyet engasjement. Svakheterne kan utbedres under oversettelse, evt. feil rettes på; det er bagateller i forhold til den nyvinning boken ville bety. Ingen katekismus har vært fri for feil, ingen katekese unnslipper det menneskelige element — om denne på enkelte felter går for langt i en retning, betyr det bare at man i lange tider har gått for langt, altfor langt, i motsatt retning.

VEISKILLE ELLER VEIKRYSS?

Inge Lønning og Finn Thorn: «Hvor står den lutherske og den katolske kirke idag?» To synspunkter. Perspektivbøkene nr. 25. Dreyer. Oslo 1967. 120 s.

Det er «det eiendommelige — og etter mitt skjønn løfterike — forhold en protestant for tiden befinner seg i vis-a-vis den katolske kirke: han vet ikke hvor han har den», skriver Inge Lønning (s. 31). Dette kunne mange katolikker sannsynligvis også skrive! Det Annet Vatikankonsil har satt i gang en fornyelsesprosess som pater Thorn sammenfatter slik, ved å understreke dens økumeniske konsekvenser: «Den katolske kirke betrakter seg fremdeles som den sanne Kristi kirke, men den har forlatt den gamle avvisning av de andre kirker. Konsilets utvidede kirkeforståelse tillater å se de andre kirker i et helhetssyn der den katolske kirke står *sammen* med dem i relasjon til Kristus. Det samlede synspunkt er Kristi vilje med sin kirke, og ut fra det blir så alle kirker — også den katolske kirke selv — vurdert. Konsilet har således gjort til sitt det syn som den nuværende pave har gjort seg til talsmann for: Kirken eksisterer bare for å føre til Kristus, måtte den derfor vike plass for ham!» (s. 94). Ville det være så vanskelig å påvise at denne katolske oppfatning imøtekommer de krav Lønning stiller, når han påberoper seg det berømte slagord 'troen alene'? «Utenfor

den vei som Guds nåde *alene* i Jesus Kristus åpner for troen *alene*, finnes der ingen vei til samfunn med Gud. Og denne ene vei er å finne i Kirken, d.e. i

gudstjenesten, hvor den oppstandne Herre kommer mennesker i møte gjennom evangelium og sakrament. 'Troen alene' svarer, fra vår side sett, presis til det faktum at Kirken primært er funksjon, knyttet til evangelium og sakrament» (s. 52). Konsilet for sin del definerer kirken ut fra dens oppdrag i verden: «Å forkynne Kristi og Guds rike og grunnlegge det i alle folkeslag» (Konstitusjon 'om Kirken', nr. 5).

Betyr det at det ikke lenger er problemer mellom den lutherske og den katolske kirke? Langt ifra! Begge forfattere, hver i sitt innlegg, legger ingen skjul på de vanskeligheter som er igjen. De fremhever sitt syn hver på sin måte:

Inge Lønning finner utgangspunktet for en samtale i den felles «fiasko» begge kirker må innrømme overfor verden. Som vanlig retter han skarpt lys mot de spørsmål protestantene stiller til den katolske kirke. Litt paradoksalt er det også en gang i blant, men ikke desto mindre interessant å lese. Således bebreider han mange protestanter deres reaksjoner fordi de tenker 'aldeles katolsk' når det gjelder kirken, og derfor nøkternt vokter seg for å bruke selve dette ord! Selvsagt er det umulig å sammenfatte alle hans argumenter. Selv gir han denne oppsummering: «Som protestant kan jeg ikke identifisere Kirkens grenser med noe kirkesamfunns grenser. Den sanne tro finnes

(Forts. neste side)

Rejser under katolsk ledelse i 1968

Skt. Annæ Rejser.

9. april—16. april (påskan) FLY Rom. 8 dage 925 kr.

5. juli—19. juli FLY Rom—Sorrento. 15 dage 1275 kr.

29. sept.—13. okt. FLY Firenze—Assisi—Rom. 15 dage 1275 kr.

Program og alle opplysninger: lærerinne frøken Annie Rastrup, Amagerbrogade 45, 2300 København. Tlf. SU 86.

Pastor d'Auchamps Rejser.

7. juni—21. juni FLY Firenze—Assisi—Sienna. 15 dage 1275 kr. Ledere: Fru E. Schwartz og Pater Duclos.

5. juli—25. juli TOG Ravenna—Rom—Assisi. 21 dage 1375 kr. Ledere: Fru E. Schwartz og Pastor d'Auchamp — eventuelt individuell hjemreise.

13. sept.—27. sept. FLY Rom—Assisi. 15 dage 1275 kr. Leder: Pastor d'Auchamp.

Program og alle opplysninger: Revisor Schwartz og frue: Ø. Farimagsgade 18, 2100 København, eller Pastor d'Auchamp, Vandtaarnsvej 5, 2860 Søborg, tlf. 690301.

«Den nordiske Valfart med fly til Lourdes» — Bispedømmets pilgrimsreise.

27. juni—3. juli. 7 dage 880 kr. — særpris for syge (Asile Notre Dame): 725 kr. Gejstlig leder: Msgr. Knud Ballin. Læge og sygeplejesker følger de syge.

Program og alle opplysninger: Fru L. Samson, Barsehøj 25, 2900 Hellerup. Tlf. GE 6341. Eller Translatør Lerche Nielsen, Bredgade 69, 1260 København. Tlf. PA 2539.

«Bær hverandres byrder», Gal. 6, 2.

CARITAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARITAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.
Telefon 69 30 15

Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

Kontaktklubben for eldre og enslige

åpent hus hver onsdag kl. 11—15,
i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II,
Oslo 3.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	} Oslo
Lunden Kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	} Arendal
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Bergen
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	
St. Franciskusøstre- nes Moderhus	
Øyenklinikken	} Bergen
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikael's Kirke	} Hammer- fest
St. Mikael's Prestegård	
St. Theresia Hosp.	} Hønefoss
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Lillestrøm
St. Magnus prestg.	
St. Elisabeth Hosp.	} Tromsø
Vår Frue Kirke	
Bispegården	} Trondheim
St. Olavs Kirke,	
Bispegården	} Tønsberg
St. Olavs kirke	
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

VEISKILLE ELLER - -

(Forts. fra forr. side)

ikke innenfor Den norske kirke alene, heller ikke innenfor de lutherske kirker alene, heller ikke innenfor protestantiske kirkesamfunn alene, men overalt hvor evangeliet forkynnes rett og sakramentene forvaltes rettelig. Heller ikke kan jeg slå meg til ro med at Kirken er usynlig, og at kirkene derfor er likegyldig. For Kirken har sine synlige og hørbare kjennetegn, og kirkene har sine. Disse faller ganske visst ikke sammen i noe tilfelle, men det forhindrer ikke at det er et avgjørende spørsmål *hvor langt* de dekker hverandre» (s. 29—30).

Finn Thorn er født i det lutherske Norge og redegjør for sitt katolske syn ved å fortelle om sin konversjon. Det gir en personlig klang til det han skriver, og man følger ham gjennom den vanskelige vei han måtte gå. Samtidig forstår man hvor stor opplevelse Konsilet har

vært for ham. I et kapittel med titelen «Ett i Kristus og adskilt i kirken» skisserer han enkelt, men dypt det store drama som ble hans eget, i hans holdning til sine gamle venner i Den norske kirke. Derfor tar han Konsilets tankegang imot med glede, og ikke med forvirring som kanskje andre konvertitter gjør det. Ut fra sin egen erfaring svarer han på Lønning's spørsmål: «Samtidig må det fra katolsk hold erkjennes at Kristi kirke ikke bare eksisterer der hvor paven er, men overalt hvor Kristi evangelium blir forkynt og sakramentene forvaltet. Der dette skjer, blir kirken som Kristus-fellesskap til, og det kan ikke være noen tvil om at det er en slik forståelse som er det sentrale i konsilets kirkesyn, og som tillater det å ta, som vi har sett, de andre kirker med i sin forståelse av Kristi ene katolske kirke. Om da evangeliet forkynnes rett, og om sakramentene blir rettelig forvaltet må bli gjenstand for drøftelser mellom kirkene for å bli klar over om de virkelig *fullt ut* oppfylder Kristi vilje med sin kirke» (s. 100).

Når man leser denne lille bok, ser man bedre *hvor* kløften egentlig består. Både Lønning og Thorn understreker de krav som Luther en dag stilte ut fra evangeliet. Men Lønning mener at den katolske kirkelære fortsatt står imot disse krav: det er noe som er blitt tilføyet 'troen alene'. Pater Thorn, derimot, har måttet erfare, er selve denne kirkelære var nødvendig forat han kunne bli tro mot Kristus.

Det er gledelig å få et så klart uttrykk for to forskjellige synspunkter. Hvem har rett? Lønning som gjentar: «Her står vi, og kan ikke annet» (s. 63); eller Thorn som skriver: «Det er selvsagt ikke tale om å sette kirken som Kristus-fellesskap opp mot kirken som synlig hierarkisk institusjon, eller å avskaffe paven som Kristi kirkes øverste hyrde. Det dreier seg om er igjen å bringe disse to sider av kirken til å funksjonere harmonisk sammen, men der vekten blir lagt der den

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Enerhauggt. 4 - Tlf. 67 23 83
Kontortid 11—13.
Alle dager unntatt lørdag.

LEGMANNSRÅDET
OSLO KATOLSKE BISPEDØMME
Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 20 72 26

Menighetspleien

har midlertidig sitt kontor på St. Josephs
Institutt hver onsdag fra kl. 11—12.

Oslo Katolske Bibliotek

Akersvn. 5, Oslo - Tlf. 20 72 26

Åpent hver dag unntatt lørdag kl. 11-13.

Mandag—Onsdag—Fredag også fra kl.
17—19.

KATOLSK INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prosjekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

MARIKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 6. mars: Messe i St. Olavs kirke
kl. 19.

Deretter samvær i foreningslokalet
med foredrag av fru Valerie Wildt:
«Vår kjære frue til Wladimir», Rus-
lands dronning og beskytterinne.
Interesserte damer er velkomne.

Junger Kathl. Student der sich
zu Studienzwecken an Det Nor-
ske Teatret aufhält sucht preis-
werter Zimmer. Telf. (Rolf Sand)
53 50 04, oder Det Norske Teatret
schreiben.

skal ligge: Kristus som alt kirkelig fellesskaps kilde og midtpunkt. Det er dette som er skjedd på det 2. Vatikankonsil» (s. 99).

Boken hjelper en til selv å forme og begrunne sin mening.

Bernard Delplanque.

BANGALORE, INDIA: Protestantiske og katolske teologistudenter i India har i fellesskap tatt til orde for en fullstendig omforming av den kristne liturgi etter indisk ånd.

BEDRE SENT ENN ALDRI!

Henri Bergson: «De to kilder for moral og religion». Oversatt av Aasmund Brynildsen, innledning av A. H. Winsnes. Servolibris, Oslo 1967. 290 s.

Med utgivelsen av dette klassiske verk fortsetter gruppen omkring «Servolibris»-skriftene sin meget bevisste poli-

tikk. Den kjemper ikke for en bestemt filosofisk skole, men desto sterkere mot en innsnevring av åndslivet til et mekanisk verdensbilde. Plotin, Nicolaus Cusanus, Teilhard de Chardin og nu den franske tenkeren Bergson: like mange angrep mot den samme fiende, men uten sektarisme, nettopp fordi forbundsfellene er innbyrdes så forskjellige.

«Les deux sources de la morale et de la religion», for å nevne originalens tittel, er både en ung og en gammel bok: ung fordi mange av oss enda kan huske den

(Forts. neste side)

Pater Pire

VEIEN TIL FRED (Batir la Paix)

«Pire står som forfatter, men flere røster lyder gjennom denne billigboka som later til å være høstens mest vesentlige.»

Odd Winger i Dagbladet

P PERSPEKTIVBØKENE Pris kr. 17,50

DREYER

P INGE LØNNING OG FINN THORN

Hvor står den lutherske og den katolske kirke

i dag? To synspunkter

En grenseoppgang som gir et bilde av forholdet mellom de to konfesjoner.

PERSPEKTIVBØKENE Pris kr. 14,50

DREYER

KATOLSK STUDENTLAG

Katolsk Studentlags siste møte før vårens generalforsamling finner sted torsdag 25. april i Neuberggt. 15. Emnet er: *Er virkelig alle norske katolikker konservative?* Innledning ved Åge Rønning. Til diskusjonen er spesielt invitert en rekke politisk interesserte norske katolikker.

Studentlagets styre dette semester består av Guro-Mette Skrove, stud. psychol., formann, Anne-Kari Rom, stud. med., Jens Fredrik Bull, stud. med. og Arne Stensrud, stud. psychol.

BERGEN

WILLY BJARNOLL

MALERMESTER

Tlf. 75 573

KIM

Gode
Bergens-
firmaer

MØHLENPRIS BAKERI

S. Aakre

Tlf. 11 616

BEDRE SENT - -

(Forts. fra forrige side)

oppsikt den vakte da den kom ut, gammel hvis man tar i betraktning at den først nu blir oversatt til norsk. Den kom ut i 1932.

Man kan lese dette verk på mange for-

skjellige måter. For fullt ut å ha utbytte av det, måtte man først ha lest og studert Bergsons tidligere verker, især «Matière et Mémoire» og «L'Evolution Créatrice». Den samlede produksjon henger sammen.

En kan også nøye seg med professor A. H. Winsnes' meget solide innledning (hentet fra verket «Vestens Tenkere») for å danne seg en idé om Bergsons filosofi i dens alminnelighet, og her følge

hans fremstilling av moralen som «lukket» eller «åpen», av religionen som statisk eller dynamisk. Selv om mange påstander kommer til å virke lite fundert, fordi man tar dem isolert fra de tidligere verker, vil man kunne tilegne seg megen visdom og megen klokskap. Bergson er alltid inspirerende, stivner aldri i noen form for forstenet ortodoksi.

Man kan endelig — og de fleste lesere

OSLO

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90

Melitta
KAFFEFILTER

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II
Tlf. 33 36 24 - Oslo
Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernb. Getzgate 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

Jens J. Andersen
TØYENGT. 2. Oslo

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

« KLAR »

Fåes i banker over hele landet

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.
Tlf. 21 69 06

Over til Kombinert!
Forsikringen som gir den beste beskyttelse når skader inntreffer.

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00
OSLO

TÅSEN BOK OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

ØVRE SLOTISGATE 8, OSLO

av «St. Olav» vil interessere seg særlig for denne side ved boken — konsentrere seg om det Bergson skriver om den kristne mystikk, forbildet på, den åpne, dynamiske religion som preker den sanne kjærlighet til alle mennesker for alle mennesker (s. 204 og følgende, om Kristus s. 216 og følgende). Man vil også feste seg ved Bergsons påvisning av at den dynamiske religion, for å nå flest

mulig mennesker, ganske naturlig benytter seg av former som lånes fra den mer primitive og sektiske religion. Dette er ikke uten relevans i den debatt som foregår omkring oss, om kristendommen som «religion» eller som egentlig noe helt annet enn religion.

Bergson skriver et meget klart og nærmest litterært sprog. Han er aldri dun- kel... for en franskmann. Oversetteren

har gjort stort sett et godt arbeid, men fordi han ikke alltid har vært helt sikker på hva Bergson mente, har han gjort mange avsnitt vanskelig tilgjengelig, og enkelte steder har han havnet i meningsløsheter kan man for eksempel anstendigvis oversette «pétition de principe» (*petitio principii*) med «bønnskrift om prinsipper» (s. 79)?

A. Raulin.

BERGEN		
A. K. EGGE A/S Frukt og grønnsaker En gros	<i>a.s. Vernøe & Gulbrandsen</i> FOTOSERVICE - BERGEN	
Hos oss finner De alt i Undertøy - Sengestyr FABRIKUTSALGET A/S		JACOB L. BERSTAD Kontorutstyr Bergen - Oslo
Johan H. BENZON AS En gros - Telefon 10 106	<i>Bestikkmønstrene som vekker beundring for sine eksklusive designs, vakre former og utførelse.</i>	
Theodor Olsens Efff. JUVELER SMÅSTRANDGT 4 SØLVVAREVERKSTED		
$\frac{1}{8}$ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482 BERGEN	Odd Kländerud RØRLEGGFIRMA Kroken 8 Tif. 15 682	
 Eches Tørbekandels NYGÅRDSGT. 19	HOPSDAL & DAHL A/S Aut. Installatør, Radio- og Utstyrforretning TORNØEGÅRDEN - BERGEN	K. & J. SOLHEIM Kjøtt - Pålegg - Delikatesser Egen Pøsefabrikk Solheimgt. 25 Tif. 99 016 Bergen
ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»		
FORSIKRINGS- VÆSELSKAPET VEITA STIPTET 1888 SAMMENSLUTTET MED ÆOLUS OG <i>Bergens Brand</i>	A/S MARGARINCENTRALEN	JOHAN AKSDAL A/S BERGEN «Karavane» Kaffe-Brenneri
 Bergens Meieriet		 Martens BRØD OG KAKER TIL HVERDAG OG FEST

OBS: Bestiling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontingent o. l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo. Tlf. 20 72 48.

MOT STRØMMEN

New York har det stikk motsatte sosiale mønster av hva vi kjenner (kjente?) fra Oslo: «Vestkant» er der «østkant». Det vet alle som har sett «West Side Story» — vestkanten i New York er selve smeltedigelen for det internasjonale proletariat som gjennomgår amerikaniseringsprosessen, sorte, italienerne, jøder og puerto-ricanere, enten i håpløs slum, eller på vei ut av den, til en bedre tilværelse. Skoleproblemene i et slikt halv-kriminalisert miljø kan en tenke seg. Dét er miljøet i filmen «Mot strømmen» (*Up the down staircase*) som nå har fått Norges-première. Den er ikke særlig fremragende: Lærerens problemer i en så spesiell klasse tenåringer har vært filmatisk skildret før, og bedre. Mange husker *Glenn Fords* ypperlige prestasjon som læreren i «Vend dem ikke ryggen!» (*The Blackboard Jungle*), nylig så vi også negerskuespilleren *Sidney Poitier* yte det fremragende i en tilsvarende film fra engelsk virkelighet: «De ustyrilige». («St. Olav» nr. 18, 1967.)

«Mot strømmen» bringer ikke nye motiver inn i dette stoffet, den er snarere konvensjonell i opplegg og fotografering. Allikevel interesserer den, av to årsaker. Den første er miljøskildringen — hvor aktuell er den ikke nettopp i dag, da USA under presset fra indre rasekamp og utenrikspolitisk misère konfronteres brutalt med avstanden mellom den velment idealistiske «amerikanske drøm», og den dessverre barske virkelighet. Miljøet som denne filmen viser oss, forklarer meget: Det nesten håpløse foretagende det har vært å bygge en nasjon på et folkekonglomerat som for en ikke liten del var dømt til fattigdom og uvitenhet. Det «rike» Amerika er mer komplisert enn det optimistiske overskudds-bilde av landet mange av oss går rundt med.

Den andre årsaken er hovedrollen. Den unge, blåøyde lærerinnen, som full av gode forsetter og endel lyseblå illusjoner begir seg inn i slumskolens tiger-bur, spilles av *Sandy Dennis*. Med sin blonde godvilje og sitt uskyldige haretann-smil er hun typen på en *all-American-girl* som

tror på Flagget og Demokratiet — og som møter vold og kaos. Mange vil huske henne som en likeledes sårbart uskyldig dosent-frue, som ble grusomt innblandet i *Richard Burtons* og *Elisabeth Taylors* virtuose kjærlighetshat, i fjorårets storfilm: «Hvem er redd for Virginia Woolf?»

Her får hun bære en film på egen hånd, og med et appellerende og nyansert spill som hjelper over mang en velbrukt klisjé. Selvfølgelig seirer hun, dvs. vinner sine elevers tillit og hengivenhet — tragedien er fremdeles en uamerikansk genre, i hvert fall i B-filmene. Men her er et og annet livsnært risp underveis.

Den grusomste scenen i filmen er slett ikke springknivens trusel i en trang trappe-oppgang. Det er en folkeskole-Don-Juan av en engelsklærer (*Patrick Bedford*) som svarer på et kjærlighetsbrev fra en 16-årig usikker skolepike ved å innkalle henne etter timen, og hegle igjennom hennes hjelpeløse, ulykkelige epistel ved utelukkende å rette ortografi og tegnsetning med nådeløs ironi! Det driver henne da også bokstavelig talt i døden — en kanskje noe over-markert påvisning av at visse mennesker er ganske uskikket som pedagoger.

Men altså: Miljøet og *Sandy Dennis*. Det første kjente vi riktignok fra andre filmer. Den siste får vi nok se mer til.

EKKELT

— bare ekkelt er et likeledes amerikansk produkt ved navn «Tolv fortapte menn» (*The dirty Dozen*). Det er den ytterst brutale historien om en gruppe dødsdømte forbrytertyper som redder livet ved å danne en egen *commando*-tropp og gjennomføre et mord-raid i det besatte Frankrike under siste krig. Ekkelt — fordi den er et påskudd til å forene krig og kriminalitet, som om ikke én av de tingene var nok (eller de to ofte egentlig det samme). Sex-spekulasjon kan være ille. Men dette er faktisk verre. Verst er lydene fra et visst publikum, som Oslo Kinematografer ikke bør kile for meget under haken.

brm.

ST. OLAV

Fra og med dette nummer av bladet er fru Bitten Sand knyttet til redaksjonen.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., Bitten Sand,

Helge Erik Solberg, Gunnar Magnus og Jan Cato Mollstad.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 25 pr. år, kr. 12.50 pr. ½ år. Utlandet kr. 30.

Annonser: 10 dager før utg.dagen 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648